

Preek over Lukas 1:26-38

- Schildwolde, 6 december 2015
- Kees van Dusseldorp
- 2^e advent / voorbereiding HA

Liturgie:

bericht van overlijden

Ld.267:1

2^e adventskaars (+ gedichtje)

votum en groet

adventslied: vers 4-6 (melodie Gz.176b-2) 'Er is een tijd van luisteren'

wetslezing

Ps.79:3,5 [Wiekslag 1-8]

gebed

lezen: Luk.1:26-38

2 Sam.7:16-29

Ps.89:9,13,18

kindermoment groep 4,5

Gz.77:1A, 2V, 3M, 4V, 5M (refrein steeds A)

preek over Luk.1:32-33

Ld.432

gebed

collecte

Gz.47:2,3

zegen

Gemeente van Christus,

** als God actief is, wat verwacht je dan?

Ik wil je graag een vraag stellen. En ik denk dat je antwoord erop veel zegt over hoe je leeft en hoe je gelooft. Dan moet je wel even bij mijn vraag stilstaan. Deze vraag: Geloof je dat God nog steeds actief bezig is in onze wereld? Dat Hij zich persoonlijk bemoeit met mensen? En als Hij actief is, wat verwacht je daar dan van?

Een poosje geleden las ik iets, wat bij me is blij haken. Iemand schreef: weinig christenen houden er rekening mee dat God zich echt actief en persoonlijk bemoeit met hun leven. Ik denk dat hij gelijk heeft. Begrijp me niet verkeerd: christenen geloven zeker dat God er is. Maar in de praktijk geven we hem gemakkelijk een passieve rol. God is altijd bij je, Hij ziet je en houdt je vast. En aan het einde van je leven, word je door Hem opgenomen in de hemel. Dat is belangrijk en dat is fijn. Maar dat Hij ook echt iets doet, dat Hij ingrijpt in je leven en in de wereld, dat is veel minder gemakkelijk aan te wijzen. We zijn daar wat terughoudend in: Hoe weet je dat je genezing het werk van God is? Dat komt toch ook door de medicijnen en de krachten van je lichaam? Hoe weet je dat God ervoor gezorgd heeft dat jij haar ontmoette? Dat komt toch ook doordat zij daar net een boodschap moest doen? Dat gaat allemaal niet buiten God om. Maar is het een direct, persoonlijk ingrijpen van Hem in jou leven?

In de Bijbel zijn de verhalen anders. God geeft kracht, God straft, God verschijnt, God spreekt. God bemoeit zich met mensen en volken, met wetten en natuur. Soms in grote ontwikkelingen, soms in kleine gebeurtenissen. Soms handelt God voorspelbaar en verwacht, maar vaker heel ongedacht en wonderlijk. Soms klinkt zijn woord algemeen, soms klinkt het heel persoonlijk. Een van de meest indringende voorbeelden daarvan is hoe God ingrijpt in het leven van dat meisje Maria. Zij krijgt een engel van God op bezoek. Met een unieke boodschap. Het verandert haar leven compleet. Ze zal op bijzondere wijze zwanger worden. En met haar medewerking verandert God de wereld.

Bij het horen van deze geschiedenis, gaat de eerste aandacht vaak uit naar het gelovige antwoord van Maria: 'De Heer wil ik dienen; laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.' En dat is een aansprekende kant van dit verhaal. Maar eigenlijk wil ik vandaag de aandacht vragen voor Gods actie. Wat zegt dit verhaal over onze God? Ik geloof, en dat hoop ik u te laten zien, dat dat we uit deze gebeurtenissen van vroeger iets kunnen leren hoe actief en persoonlijk God zich bemoeit met jouw en mijn leven.

** contact vanuit de hemel verandert alles

'Avé Maria'. Het meest geliefde lied onder de rooms-katholieke christenen begint met het woord van de aartsengel Gabriël. 'Wees gegroet Maria'. Contact met de hemel verandert alles. Moet je kijken wat voor impact het heeft. Vanaf dat moment gaat haar meisjesleven compleet op de kop. Schrik, verwarring, eerbied, onzekerheid, overgave. Binnen een minuut komen in het verhaal al deze emoties voor. Zwangerschap, moeilijke reis, bevalling in een schapenstal, moeder worden. Binnen een jaar maakt Maria het mee. Vluchten, terugkeren, je kind zien opgroeien, zijn wijsheid horen, zijn marteling en executie meemaken en hem weer levend zien worden. Binnen een half mensenleven krijgt

Maria het over zich geen. 'Avé Maria.' Op die hemelse groet gaat haar meisjesleven op de kop. En gaat het stralen van Gods genade. Contact vanuit de hemel verandert alles.

Engelen groeten in de regel niet. Ze verschijnen gewoon. Ze spreken hun boodschap en verdwijnen weer. Hier gaat het anders. Deze engel verschijnt niet, maar loopt door de straten van Nazaret en gaat het huisje binnen waar Maria is. Ik vraag me daarom af of deze engel zo'n stralende verschijning was, als we ons vaak voorstellen. De schrik van Maria wordt meer veroorzaakt door de woorden van de engel, dan door zijn uiterlijk. Hij werkt zijn groet uit: 'je bent begenadigd, de Heer is met je, je bent gezegend onder de vrouwen.' Een ontroerend woord. Een hemels woord, zelfs vandaag als het niet door een engel, maar door een mens tegen je wordt gezegd. Een engel van een vrouw of van een man: iemand die je zegent met een genadig woord van God. Hoor in zo'n zegen de stem van God tegen jou! Dan krijgt het impact.

Engelen groeten in de regel niet. Waarom doet Gabriël dat hier wel? Het laat iets zien van zijn respect voor het meisje voor hem. Zijn blijdschap over de geweldige boodschap die hij mag brengen. Engelen zijn geen mensen. Maar ze hebben wel gevoel. Petrus schrijft dat engelen graag zouden doordringen in de geheimen van Gods genade. In de groet van Gabriël trilt zijn verwondering over wat nu bekend gaat worden. Het doet hem wat. Daarom klinkt als eerste zijn gelukwens namens alle engelen. Er gaat iets gebeuren.

Contact vanuit de hemel verandert alles. God is degene die het contact zoekt. Dat is altijd zo. Hij maakt contact. Het leven van een onbekend meisje wordt verbonden aan zijn genadeplan. Dát maakt haar leven mooi. Ze wordt niet 'gebruikt' voor een hoger doel, zoals mensen mensen kunnen gebruiken en misbruiken. Nee, het leven van Maria komt tot vervulling als het verbinding krijgt met Gods doel. 'Wees gegroet Maria'. Zij, als gewoon meisje, is persoonlijk door God gezien en uitgekozen. Gezegend en begenadigd ben je, als je verbonden bent aan Gods genade. Zo houdt God zich actief en persoonlijk met een mens bezig. Hij maakt contact. Met zijn genade. Contact vanuit de hemel verandert alles.

** kijk dan niet aan het gewone voorbij

Als je zoekt naar Gods ingrijpen in je leven, kijk dan niet aan het gewone voorbij. Wij zijn geneigd om bijzondere dingen te verwachten als God iets doet. Gebeurtenissen die wonderlijk zijn. Maar je kijkt zomaar aan het gewone voorbij.

In eerste instantie lijkt het verhaal van de roeping van Maria precies aan onze wensen te voldoen. Een engel op bezoek, dat is niet normaal. Een maagd die zwanger wordt, dat is al helemaal onmogelijk. Dat past wel bij ons idee dat er buitengewone tekenen te zien moeten zijn wanneer God beslissend ingrijpt. Wanneer de hemel raakt aan de aarde, dan verwacht je toch vonken, kortsluiting of inslagen? En kritische mensen zeggen: zie je wel, Lukas heeft het goed begrepen. Naar de gewoonte van zijn tijd, omgeeft hij de geboorte van de held van het verhaal met bijzondere gebeurtenissen. Maar dat klopt niet. Niet alleen suggereer je dat Lukas zomaar wat bedenkt. Maar bovendien vergeet je dat het verrassende juist zit in het alledaagse, onbekende en nederige. Een stad en een huis, een meisje en een man, een zwangerschap en een veel voorkomende jongensnaam. Dat is allemaal niet speciaal. Een engel die door de deur naar binnen gaat. Dat klinkt helemaal niet engelachtig. Maar juist in dat gewone gebeurt het unieke: het kind zal Zoon van de Allerhoogste genoemd worden.

Het unieke is, dat Maria de moeder van de Heer wordt. Buiten haar heeft niemand dat meegemaakt en zal niemand dat meemaken. Maar als je kijkt naar de manier waarop God hier werkt, dan ontdek je een patroon dat je veel vaker in de Bijbel tegenkomt. Het gewone en nederige gebruikt Hij om zichzelf te geven. In het trouwe en dienstbare komt zijn genade de wereld binnen. Wil je leren zien wat God doet? Wil je leren rekenen met zijn persoonlijke bemoeienis? Kijk dan niet aan het gewone voorbij!

In de kerk lijkt de bijzondere geloofservaring of gebeurtenis vaak meer indruk te maken dan de dagelijkse en wekelijkse omgang met God. En misschien is je gebed wel vaak gericht op bijzonder ingrijpen van God, waarmee Hij het voor jou ineens een stuk gemakkelijker zou maken. Maar kijk aan het gewone niet voorbij! Het schijnbaar vanzelfsprekende, de persoon die je al zolang kent, de geplande afspraak. De Heer gebruikt hen om zichzelf opnieuw aan je te geven. Om zijn genade jouw leven binnen te laten stromen.

**** God vervult wat Hij heeft beloofd**

Als God zich persoonlijk met je leven bemoeit, wat mag je dan verwachten? Als je naar de roeping van Maria kijkt, kun je al veel leren over de actieve rol van God in het leven van mensen. Hij verbindt mensen aan zijn genadeplan. Hij maakt het gewone tot drager van zichzelf. En Hij vervult in deze wereld wat Hij heeft beloofd. Dat is de diepe betekenis van de woorden die Gabriël mag uitspreken over het kind dat geboren zal worden. In dat kind komen eeuwenoude toezeggingen tot vervulling, samengebald in de naam van David. God doet wat Hij heeft beloofd. Kijk maar naar Jezus.

De troon van zijn vader David zal het kind van Maria krijgen. En de bevoegdheid over het volk van Jakob. Oude beloften worden realiteit. In het sprookje van Doornroosje, worden er voorspellingen uitgesproken bij de wieg van het prinsesje over het leven en het karakter van het meisje. Hier staat een engel te profeteren, nog voor het kind verwekt is. En wordt er een rijke traditie aan het jongetje verbonden. Voor de tweede keer valt in dit verhaal al de naam 'David'. Aan David was de belofte gedaan van een afstameling die eeuwig zal regeren. Op die belofte heeft Gods volk het eeuwen lang volgehouden. Het gaf hen bestaansrecht en de motivatie om te vechten voor hun bestaan. Het gaf hen de kracht om te blijven hopen, ook toen het volk in stukken uiteengevallen was en ze op vreemde grond in ballingschap moesten leven. In die belofte lag hun leven en hun toekomst. Het gaf hen ongelofelijke veerkracht. Nog steeds. En liet ze zelfs naar de wapens grijpen. Nog steeds. Die belofte gaat God nu inlossen, vertelt Gabriël aan Maria. Jouw Jezus is de beloofde zoon van David, de lang verwachte messias.

In het boek Lukas is dit woord van de engel veel meer het kernpunt van deze geschiedenis dan de roeping van de Maria. Het wijst ons op het hart van Gods ingrijpen in deze wereld: de messias, de verwachte verlosser, de eeuwige koning. Om Hem draaide het oude verbond. Om Hem draait het nieuwe verbond. Jezus brengt de beloften van God tot vervulling. Zijn geboorte is het bewijs dat God zich niet terugtrekt en de wereld niet loslaat. Zijn komst is de garantie dat God doet wat Hij belooft. Zijn leven en sterven, zijn lijden en heerlijkheid leren ons wat je mag verwachten van God. Kijk naar Jezus. Wil je weten hoe God zich met mensen bemoeit en hoe Hij actief is op aarde? Kijk naar Jezus. Wil je weten wat God jou belooft? Kijk naar Jezus.

** Jezus is koning – nog steeds

In de profetie van Gabriël staat het koningschap van Jezus centraal. Jezus is koning, nog steeds! Niet alleen voor zijn jaren op aarde. Niet alleen in de hemel. Niet alleen op papier of in de geschiedenis. Maar voor eeuwig. Dus ook vandaag! Jezus is nog steeds koning.

Voor veel christenen is het koningschap van Jezus niet het eerste waar ze aan denken bij hun Heer. Ze denken eerder aan de verzoening en vergeving door Jezus Christus. Het offer wat Hij heeft gebracht voor onze zonden. Kortom, zijn priesterschap. Ook dat wordt in de bijbel aangekondigd. Maar veel sterker was de verwachting van de sterke koning. Veel meer profeten hebben de beloofde Verlosser als koning beschreven. Wat dat betreft is het best te begrijpen dat Jezus' tijdgenoten van Hem bevrijding verwachtten van de Romeinen en herstel van het koningshuis van David in Israël. Dat past toch bij het beeld van een koning?

Jezus wordt koning, zegt Gabriël. Is dat gebeurd? Heeft Jezus waargemaakt wat er over hem was gezegd? Heeft Hij de troon van zijn vader David ingenomen? En een Koninkrijk gevestigd dat geen einde heeft? Ja, dat heeft Hij. Maar op een andere manier dan aardse koningen en koninkrijken. Hij heeft zijn Koninkrijk gevestigd: Er zijn mensen binnengebracht bij de Vader. Er zijn mensen die Hem aanbidden als hun Koning. Er zijn mensen die het einde van hun leven met vertrouwen tegemoet zien, omdat ze de Koning kennen. Er zijn plekken op aarde waar mensen een andere stijl en een andere omgang laten zien. Jezus is koning. Maar Hij doet dat als priester. Door zijn offer, zijn voorbede en zijn zegen. Deze koning heeft het hart van een priester. Zo bracht Hij het eeuwig koninkrijk.

Jezus is koning, nog steeds! Hoe belangrijk is het om dat te beseffen! Zijn Koninkrijk is in deze wereld begonnen. Zijn koningschap is eeuwig. En daarom is Hij dat vandaag nog! Present als onze Koning. Met het hart van een priester. Onze aanbidding en eerbied waard. En ook onze gehoorzaamheid en geloof. En ook onze schuilplaats en toevlucht. Jezus heeft zich niet teruggetrokken, maar is hier en nu present op aarde. Als de eeuwige Koning, die alle macht heeft. Bij wie je zijn moet voor je bevrijding en je toekomst! Zijn koningschap is niet ingetrokken. Hij is het nog steeds.

** en met zijn Geest kun je nooit 'teveel verwachten'

'Hoe zal dat gebeuren?' vraagt Maria. 'Ik heb immers nog nooit gemeenschap met een man gehad?' Ja maar bij God is niets onmogelijk. Met zijn Geest kun je nooit teveel verwachten. De Heilige Geest legt beslag op Maria. Hij geeft zwangerschapsbegeleiding. En daarom mag je alles verwachten.

Ik hoor de vraag van Maria niet als een ongelovige reactie. Dan zou de engel Gabriël zeker anders gereageerd hebben. Zoals bijvoorbeeld op de sceptische vraag van Zacharias: 'Hoe kan ik weten of het waar is?' Ik hoor de vraag van Maria als een vraag om opheldering. Het bericht geeft veel vraagtekens. Vragen die voor Maria van direct belang zijn. Vragen naar het hoe. Moet zij nu zo snel mogelijk gemeenschap hebben met Jozef, om zwanger te raken? En hoe moet zij voor haar bijzondere zoon zorgen? Wordt er nog iets speciaals van de moeder van de Heer verwacht?

Niets is voor God onmogelijk. Kijk maar naar Elizabet, zegt Gabriël, de bejaarde vrouw die nog zwanger werd. En maar op de kracht, de leiding en het inzicht van Gods Geest. Zowel voor moeder als voor zoon. Hij zal zich over jullie ontfermen en hen bijstaan.

Diezelfde Geest, die zich zo persoonlijk met Maria bezig houdt, is later royaal is uitgestort na de Pinksterdag over alle gelovigen. Het is diezelfde Geest, die kracht, leiding en inzicht geeft aan Gods kinderen. Anders dan bij Maria en Jezus. Hij heeft met ons een ander doel, maar werkt wel op dezelfde manier. De Geest van God. Hij is de kracht van de Allerhoogste. Die je beveiligt en beschermt. Die je toerust met moed, liefde en trouw. Die je tot geloof brengt, inclusief inzicht, bevrijding en geborgenheid die daarbij horen.

Als God zijn plan gaat uitvoeren, wat kun je daarvan verwachten? Als Hij zich gaat bemoeien met het leven van een mens? Dan kun je nooit teveel verwachten. Want bij God is niets onmogelijk. Zijn Geest zorgt ervoor dat het gebeurt.

**** verwachting maakt je actief**

Als God actief is, wat mag je dan verwachten? Als God zich bemoeit met je leven, hoe gaat dat dan? In de roeping van Maria blijkt dat God actief is. En hoe God actief is. Contact met de hemel verandert alles. God verbindt je aan zijn genade en laat je daarin als mens tot je recht komen. God geeft zichzelf, ook in het schijnbaar gewone, alledaagse, nederige en kleine. God doet wat Hij heeft beloofd. Gods wijst je op Jezus Christus, de eeuwige koning met het hart van een priester. En God geeft zijn Geest, zodat het onmogelijke werkelijkheid wordt. Je kunt niet teveel verwachten.

Maria werd geroepen tot moeder van de Heer. Het verhaal gaat door. Hoe bijzonder is haar reactie: De Heer wil ik dienen, laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd' Wat een prachtig antwoord. Ik lees dit niet alleen als een bereidverklaring, een vrijwillige overgave aan de Heer. Ik geloof er ook niets van, dat Maria zoiets bedoelt als: 'ik vind alles prima, de Heer doet maar.'

Ik hoor erin een vurige verwachting. Opgeroepen door de engel. Persoonlijk aanvaard. Een verlangen om de Heer bezig te zien. 'Beste Gabriël, ik sta erachter. Ik doe mee. Met heel mijn hebben en houden. Ik ben beschikbaar. En ik ben benieuwd wat God gaat doen. Ik kijk uit naar de kracht van de Allerhoogste. In mijn leven, in dat van mijn volk en in onze wereld.' Nooit kan 't geloof teveel verwachten.

Als je gelooft dat God actief is, dat Jezus koning is en dat de Geest aanwezig is, wat verwacht je daar dan van? De roeping van Maria en de aankondiging van Jezus' geboorte laten veel zien van onze God. Bedenk dat God ook jou verbindt aan zijn genade, in jouw leven zijn genade uitwerkt en door middel van jou zijn genade verspreidt. Kijk naar Jezus. Hoor de liefde waarmee God je zoekt. En laat je actief inschakelen om ook aan een ander die liefde door te geven. Is er iemand voor wie jij in de weken vóór kerst verschil kunt maken? Doe het, en dank Jezus ervoor.

God is actief betrokken met de mensenwereld en bemoeit zich persoonlijk met mensen. Dat staat altijd in het teken van zijn genade. Kijk naar Jezus, geloof in de kracht van zijn Geest en zet je actief in voor Gods plan!

Amen